

Osam nalaza o državnim potporama u Hrvatskoj 2010.

Kesner-Škreb, Marina

Source / Izvornik: **Aktualni osvrti, 2012, 5, 1 - 2**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3326/ao.2012.37>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:902247>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

AKTUALNI OSVRT

Osam nalaza o državnim potporama u Hrvatskoj 2010.

mr. sc. MARINA KESNER-ŠKREB, Institut za javne financije, Zagreb

Hrvatski sabor je 14. ožujka 2012. raspravio **Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu**¹ koje je podnijela Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. U Izvješću se zaključuje da: „... i dalje dominira naslijeđeni sustav potpora kojima se selektivno podupiru sektori u teškoćama, na štetu onih koji generiraju proizvodnju robe i usluga visoke dodane vrijednosti ili pak razvoj novih oblika poduzetništva.“ Slijedi kratki osvrt na osam nalaza koji potvrđuju navedeni zaključak.

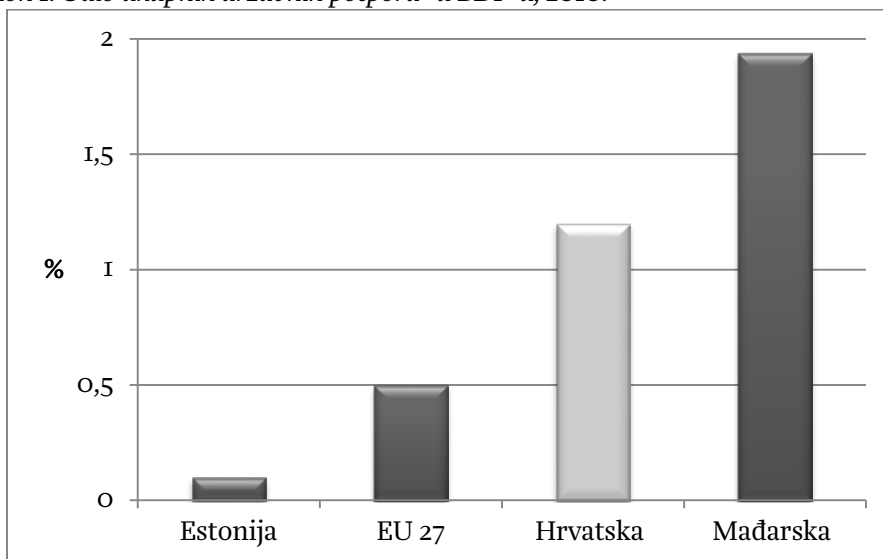
- 1. Ukupne državne potpore u 2010. opet rastu** i nakon blagog pada u prethodnoj godini dosižu 9,4 mlrd. kuna. To znači da je svaki zaposleni 2010. izdvojio 6.800 kuna za pomaganje poduzeća, odnosno 800 kuna više nego li u 2009.
- 2. I dalje se najviše novca ulaže u pojedine sektore** - na poljoprivredu i ribarstvo odlazi 4 mlrd. kuna, promet 1,5 mlrd. kuna, brodogradnju 1,2 mlrd. kuna i HRT 1,2 mlrd. kuna.
- 3. Najviše se od svih sektora izdvaja za poljoprivredu.** Potpore kontinuirano rastu i 2010. su se udvostručile u odnosu na 2004., te su u tom razdoblju prosječno godišnje rasle čak 18,9%.
- 4. Promet je drugi sektor po iznosu primljenih potpora** – 1,5 mlrd. kuna u 2010. Važno je napomenuti da se ovdje ne radi o ulaganjima u infrastrukturu, već o potporama poslovanju poduzeća koja ne mogu bez pomoći države opstati na tržištu. To su u prvom redu Hrvatske željeznice koje su 2010. dobile 850 milijuna kuna, te Croatia Airlines kojoj je dodijeljeno preko 280 i Jadrolinija s 300 milijuna kuna.
- 5. Horizontalne potpore u 2010. opadaju** i iznose svega 636 milijuna kuna što je samo kap u moru u odnosu na ukupno 9,4 mlrd. kuna koje su se 2010. uložile u podupiranje poduzeća. A upravo na tim potporama trebala bi se zasnivati suvremena industrijska politika jer su one namijenjene svim poduzetnicima, a ne samo izabranim poduzećima ili sektorima (kao što su to sektorske potpore) i služe ispravljanju onih situacija gdje tržište zakazuje, te tako doprinose gospodarskom razvoju i jačanju konkurentnosti gospodarstva.
- 6. Državna jamstva s elementom potpore rastu** i veća su za 48,6% u 2010. u odnosu na 2009., a najvećim se dijelom koriste u brodogradnji. Iako je 2010. izdano državnih jamstava u ukupnom iznosu od 9,6 mlrd. kuna, prema metodologiji EU-a i Zakonu o državnim potporama samo se 1,7 mlrd. kuna smatra državnim potporom. Ostatak ne predstavlja potporu jer se odnosi na izgradnju

¹ AZTN, 2012. *Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu*. Zagreb: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

cesta i autocesta, željezničke i lučke infrastrukture, bolnice, ulaganja u elektroprivredu, kapitalna ulaganja u vodoopskrbu, i sl.

- 7. Udio državnih potpora u BDP-u je u Hrvatskoj 2,4 puta veći od onog u EU27.** Dok u EU27 na potpore 2010. odlazi 0,5% BDP-a, u Hrvatskoj se u te namjene troši mnogo više javnog novaca, tj. 1,2% BDP-a. Prema izdvajanju za državne potpore bliže smo europskom rekorderu - Mađarskoj koja izdvaja 1,9% BDP-a, nego li Estoniji koja u EU najmanje podupire svoje tvrtke sa samo 0,1% BDP-a što je čak dvanaest puta manje nego li što to čini Hrvatska.

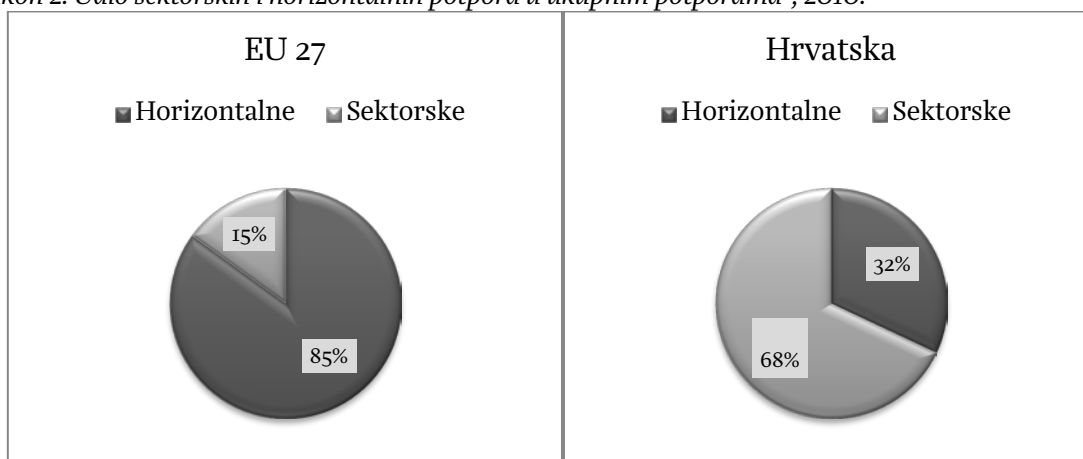
Grafikon 1. Udio ukupnih državnih potpora* u BDP-u, 2010.

*bez poljoprivrede, ribarstva i prometa.

- 8. Hrvatska podupire sektorske gubitnike, a EU27 horizontalne pobjednike.** Dok u Hrvatskoj horizontalne potpore u 2010. opadaju i čine 32% ukupnih potpora, u EU27 one prevladavaju i čine čak 85%. No zato je udio sektorskih potpora u Hrvatskoj 4,5 puta veći od onih u EU27, tj. 68 naspram 15%.

Grafikon 2. Udio sektorskih i horizontalnih potpora u ukupnim potporama*, 2010.

*bez poljoprivrede, ribarstva i prometa.

Zaokret na području potpora nužno je napraviti prvenstveno u mentalnom sklopu svih hrvatskih građana u smjeru izgrađivanja stava da potpore moraju svim poduzećima pružati jednaku osnovu za poslovanje, a time i šansu za uspjeh, bez favoriziranja onih poduzeća koja nemaju izgleda na tržištu. Možda je s traktorima na cestama i mlijekom prolivenim u kanalizaciju ovakva promjena započela baš ovih dana.